

VÝSLEDKY
ON-LINE MAPOVÁNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ
NA ŠKOLÁCH VE STŘEDOČESKÉM KRAJI

ve školním roce 2020/2021

Zpracovala: Ing. Pavla Hemerková

Kontakt: hmerkova@kr-s.cz, tel.: 257 280 314

Měsíc a rok vydání: květen 2022

Obsah

ÚVOD	3
1. STATISTIKA NÁVRATNOSTI VÝKAZŮ	4
2. VYHODNOCENÍ ODPOVĚDÍ	5
2.1 Škola a její preventivní program	5
2.2 Školní metodik prevence	8
2.3 Specifická prevence obsažená ve školním vzdělávacím programu	12
2.4 Specifická prevence realizovaná v samostatných preventivních aktivitách a programech	13
2.5 Práce s dalšími cílovými skupinami – pedagogičtí pracovníci školy	16
2.6 Práce s dalšími cílovými skupinami – rodiče a ostatní	17
2.7 Výskyt rizikového chování	18
3. ZÁVĚR	22

ÚVOD

Dokument obsahuje výsledky on-line mapování prevence rizikového chování dětí a mládeže na školách ve Středočeském kraji za školní rok 2020/2021.

Mapování prevence rizikového chování ve školním roce 2020/2021 proběhlo prostřednictvím on-line **Systému evidence preventivních aktivit ve školách** (dále SEPA), který je k dispozici na adrese www.preventivni-aktivity.cz. Termín pro vyplnění výkazu za školní rok 2020/2021 byl stanoven do 31. 10. 2021.

Systém SEPA ve školách byl vytvořen pro pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni (VYNSPI2) a je zaváděn do praxe Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Národním ústavem pro vzdělávání, resp. od 1.1.2020 Národním pedagogickým institutem České republiky¹. Vychází z koncepce preventivního programu školy a je jednotný pro všechny školy v České republice. Data jsou jednotná, statisticky vyhodnotitelná.

SEPA má napomoci ke snazšímu zaznamenávání informací o všech aktivitách v oblasti primární prevence na základních a středních školách, které se stávají podkladem pro spolupráci s oblastními metodikami prevence na pracovištích Pedagogicko-psychologické poradny Středočeského kraje, Kolín, Jaselská 826. Získané informace za jednotlivé školní roky jsou **východiskem pro koncepční materiály** krajů, v celorepublikovém měřítku pro Národní strategii rizikového chování dětí a mládeže v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Praktické využití mají výstupy z výkazů při plánování aktivit z oblasti primární prevence hrazených z rozpočtu Středočeského kraje, např. na jaké oblasti ve vzdělávání pedagogů a žáků se zaměřit, jakým projevům rizikového chování věnovat větší pozornost. V neposlední řadě poskytují obraz o finančním zabezpečení dané problematiky (odměňování školních metodiků prevence, zdroje financování). Zvláštní pozornost si zaslouží podněty školních metodiků prevence (co je trápí, co naopak funguje). Dlouhodobým monitorováním výskytu rizikového chování lze jednotlivé rizikové jevy sledovat v čase a získat tak pohled na problematiku v širším kontextu. Informace uvedené v dotazníku zůstávají anonymní.

Výkaz preventivních aktivit školy nenahrazuje evaluaci preventivního programu školy, kterou školy tvoří jako součást svých výročních zpráv.

Výkaz pro školní rok 2020/2021 se skládal z osmi částí:

1. část: Škola a její preventivní program
2. část: Školní metodik prevence
3. část: Specifická prevence obsažená ve školním vzdělávacím programu

¹ Národní pedagogický institut České republiky (zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, ostatní příspěvková organizace přímo řízená MŠMT) vznikl k 1.1.2020 sloučením Národního ústavu pro vzdělávání a Národního institutu pro další vzdělávání.

-
4. část: Specifická prevence realizovaná v samostatných preventivních aktivitách a programech
 5. část: Práce s dalšími cílovými skupinami – pedagogičtí pracovníci školy
 6. část: Práce s dalšími cílovými skupinami – rodiče a ostatní
 7. část: Výskyt rizikového chování
 8. část: Vyhodnocení (evaluace) preventivních aktivit školy

Poděkování patří ředitelům, pedagogům, školním metodikům prevence, výchovným poradcům, jedním slovem všem, kteří se zúčastnili on-line hodnocení primární prevence, za jejich čas a podnětné připomínky.

Poděkování patří také metodikům prevence z Pedagogicko-psychologické poradny Středočeského kraje, Kolín, Jaselská 826, kteří poskytovali školám metodickou podporu.

1. STATISTIKA NÁVRATNOSTI VÝKAZŮ

Za školní rok 2020/2021 bylo ve Středočeském kraji vyplněno celkem **396 výkazů škol**. **Celková návratnost výkazů v rámci Středočeského kraje činila 58,30 %**, což je o 3,65 % horší výsledek než ve školním roce 2019/2020.

Dle evidence SEPA mělo ve školním roce 2020/2021 celkem 87,66 % středočeských škol v SEPA založený účet. Nejvyšší návratnost výkazů měl okres Benešov (93,88 %). Velmi dobře spolupracovaly školy v okresech Kutná Hora a Kolín, kde se návratnost výkazů pohybovala kolem hodnoty 70 %. Ve většině okresech došlo k mírnému výkyvu směrem dolů. Lze předpokládat, že se na tom podílela složitá situace ve školách způsobená epidemií onemocnění Covid - 19, tj. karantény tříd, vysoká nemocnost žáků i pedagogů, atd.

Tabulka č. 1 Meziroční srovnání návratnosti výkazů v SEPA za školní roky 2019/2020 a 2020/2021

okres	Počet škol s vyplněným výkazem (celkem škol v okrese)		Návratnost výkazů v okresech		podíl škol s registrací v SEPA z celkového počtu škol v okrese
	2019/2020	2020/2021	2019/2020	2020/2021	2020/2021
Benešov	47 (49)	46 (49)	95,92 %	93,88 %	100 %
Beroun	44 (64)	37 (64)	68,75 %	57,81 %	87,50 %
Kladno	37 (88)	36 (88)	42,00 %	40,91 %	73,86 %
Kolín	39 (55)	38 (55)	70,91 %	69,10 %	100 %
Kutná Hora	31 (42)	31 (42)	73,81 %	73,81 %	92,86 %
Mělník	47 (68)	42 (68)	69,12 %	61,76 %	95,59 %
Mladá Boleslav	22 (60)	18 (60)	36,67 %	30,00 %	71,61 %
Nymburk	40 (59)	38 (59)	67,80 %	64,41 %	86,44 %
Praha – východ a západ	38 (82)	41 (84)	46,34 %	48,81 %	83,33 %
Příbram	50 (74)	49 (74)	67,57 %	66,22 %	89,19 %
Rakovník	25 (37)	21 (38)	67,57 %	55,26 %	100 %
Celkem kraj	420 (678)	397 (681)	61,95 %	58,15 %	87,66 %

2. VYHODNOCENÍ ODPOVĚDÍ

2.1 Škola a její preventivní program

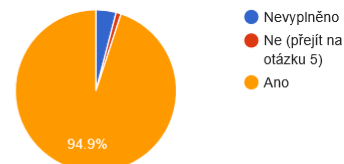
První část výkazu se týkala preventivního programu školy. Preventivní program je konkrétní dokument školy zaměřený zejména na výchovu a vzdělávání žáků a studentů ke zdravému životnímu stylu, který patří mezi základní systémové prvky v realizaci preventivních aktivit. Celkem 94,95 % zúčastněných škol mělo ve školním roce 2020/2021 vytvořený vlastní písemný preventivní program. Hodnota je téměř shodná s předchozím školním rokem.

Tabulka č. 2 Preventivní program školy

Část 1: Škola a její preventivní program

Má vaše škola písemně vytvořený vlastní preventivní program školy?

Odpověď	Počet	Procenta
Nevyplněno	16	4.04 %
Ne (přejít na otázku 5)	4	1.01 %
Ano	376	94.95 %

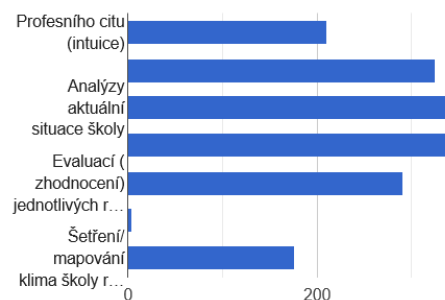

V dotazníkovém šetření, které umožňovalo více odpovědí, uvedlo 86,65 % respondentů, že preventivní program vytváří sledováním výskytu rizikového chování ve škole, 85,64 % na základě analýzy aktuální situace školy, 82,12 % na základě diskusí s vedením školy a učitelským sborem. Celkem 73,3 % zúčastněných škol se rozhodovalo na základě evaluace (zhodnocení) jednotlivých realizovaných aktivit v uplynulém školním roce, 52,9 % škol se řídilo profesním citem (intuicí) a 44,58 % škol provádělo šetření/mapování klima školy. Při přípravě preventivního programu školy 60 % škol neidentifikovalo specifické rizikové faktory. Celkem 36,62 % škol nějaké rizikové faktory identifikovalo.

Tabulka č. 3 Východiska preventivního programu školy

Na základě čeho je preventivní program školy vypracováván?

Odpověď	Počet	Procenta
Profesního citu (intuice)	210	52.9 %
Diskusí s vedením školy a učitelským sborem	326	82.12 %
Analýzy aktuální situace školy	340	85.64 %
Sledování výskytu rizikového chování na škole v uplynulém školním roce	344	86.65 %
Evaluací (zhodnocení) jednotlivých realizovaných aktivit v uplynulém školním roce	291	73.3 %
Jiné (prosím doplňte)	5	1.26 %
Šetření/mapování klima školy realizovaného v uplynulém školním roce	177	44.58 %

* Tato otázka umožňuje vybrat více odpovědí.

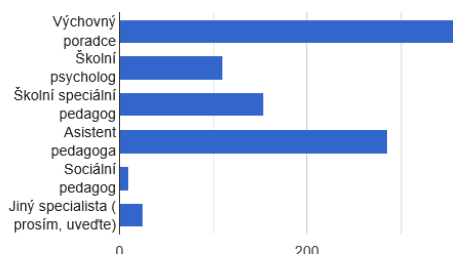
Podobně jako v předchozím školním roce většina škol (83 %) uvedla, že si v preventivních programech stanovuje konkrétní, měřitelné, dosažitelné a časově ohraničené cíle.

Kromě školního metodika prevence působili ve školách další specialisté, jak je uvedeno v tabulce a grafu č. 4. Početně největší zastoupení měli výchovní poradci (92,7 %) a asistenti pedagoga (72,04 %). Přímo ve škole byl školní psycholog k dispozici ve 27,96 % škol (meziročně mírný nárůst o 3,5 %).

Tabulka č. 4 Specialisté působící ve škole

Jací další specialisté, mimo školního metodika prevence, působí přímo na vaší škole:

Odpověď	Počet	Procenta
Výchovný poradce	368	92.7 %
Školní psycholog	111	27.96 %
Školní speciální pedagog	154	38.79 %
Asistent pedagoga	286	72.04 %
Sociální pedagog	10	2.52 %
Jiný specialista (prosím, uveďte)	26	6.55 %

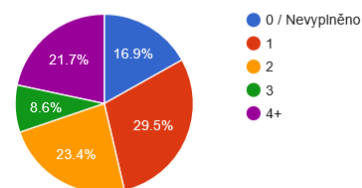
* Tato otázka umožňuje vybrat více odpovědí.

Počet vyučovacích hodin za měsíc v jedné třídě věnovaných třídnickým hodinám je uveden v tabulce č. 5. Celkem 16,88 % škol třídnické hodiny ve školním roce 2020/2021 buď nedělalo, nebo na otázku neodpovědělo. Meziročně je to pokles o 5,74 %, což znamená, že se průběžně počet třídnických hodin zvyšuje.

Tabulka č. 5 Počet třídnických hodin ve škole za měsíc pro jednu třídu

Kolik vyučovacích hodin je za měsíc věnováno třídnickým hodinám v jedné třídě (průměrně za celou školu)?

Odpověď	Počet	Procenta
0 / Nevyplněno	67	16.88 %
1	117	29.47 %
2	93	23.43 %
3	34	8.56 %
4+	86	21.66 %

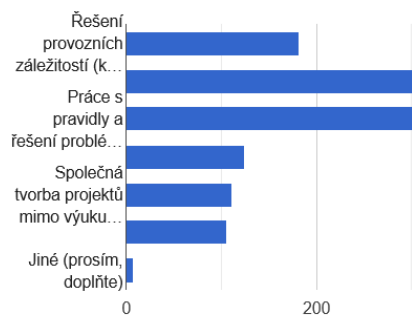

Celkem 80,86 % (nárůst 7,53 %) respondentů se v třídnických hodinách věnovalo práci se vztahy ve třídě, u 76,57 % (nárůst 7,52 %) škol to byla práce s pravidly a řešení problémů třídy (otevírání důležitých témat pro třídu), vyjasňování pravidel chování, péče o individuální spokojenost žáků), 45,84 % respondentů se věnovalo řešení provozních záležitostí (kontrola omluvenek, sdělování informací ze strany školy), 31,23 % (nárůst 2,42 %) cílenému rozvoji dovedností žáků (techniky na trénink komunikace, spolupráce, seberegulace apod.), celkem 28,21 % (pokles 1,79 %) společné tvorbě projektů mimo výuku a 26,7 % (nárůst 2,65 %) aktivitám a programům specifické prevence pro různé typy rizikového chování. V meziročním srovnání byly v aktivitách třídnických hodin zaznamenán nárůst aktivit zaměřených na budování vztahů ve třídě a vyjasňování pravidel. Bylo to přirozené a žádoucí, protože žáci se vrátili do školy po dlouhé době distanční výuky a pobytu v domácím prostředí a bylo třeba se opět adaptovat na režim školního prostředí.

Tabulka č. 6 Převažující témata v třídnických hodinách

Jaká témata převažují při třídnických hodinách na vaší škole?

Odpověď	Počet	Procenta
Řešení provozních záležitostí (kontrola omluvenek, sdělování informací ze strany školy)	182	45.84 %
Práce se vztahy ve třídě (otevřená diskuse o vztazích, řešení problémů mezi žáky)	321	80.86 %
Práce s pravidly a řešení problémů třídy (otevírání témat důležitých pro třídu, vyjasňování pravidel chování, péče o individuální spokojenost žáků)	304	76.57 %
Cílený rozvoj dovedností žáků (techniky na trénink komunikace, spolupráce, seberegulace apod.)	124	31.23 %
Společná tvorba projektů mimo výuku (příprava různých vystoupení třídy, plánování společných činností mimo školu, výzdoba třídy/školy)	112	28.21 %
Aktivity a programy specifické prevence pro různé typy rizikového chování	106	26.7 %
Jiné (prosím, doplňte)	7	1.76 %

2.2 Školní metodik prevence

Cílem druhé části výkazu bylo zmapovat osobnost školního metodika prevence - jak dlouho zastává tuto pozici, jeho další funkce ve škole, průběžné vzdělávání, absolvování akreditovaného studia k výkonu specializačních činností pro školní metodiky prevence podle § 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, v platném znění, rozsah odborné supervize.

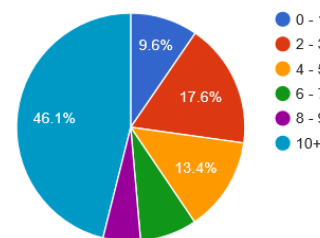
Počet let ve funkci školního metodika prevence je uveden v následující tabulce. Z výkazů vyplynulo, že celkem 46,1 % respondentů zastávalo funkci školního metodika prevence déle než 10 let. Na druhou stranu 9,57 % školních metodiků prevence bylo ve funkci nováčky, tedy 0-1 rok, a patrně se v problematice teprve začínali orientovat. Meziroční struktura se nezměnila.

Tabulka č. 7 Počet let ve funkci školního metodika prevence

Část 2: Školní metodik prevence

Kolik let celkem Vy osobně vykonáváte funkci školního metodika prevence?

Odpověď	Počet	Procenta
0 - 1	38	9.57 %
2 - 3	70	17.63 %
4 - 5	53	13.35 %
6 - 7	32	8.06 %
8 - 9	21	5.29 %
10+	183	46.1 %

* Některé školy mohou mít více školních metodiků prevence a tedy pokrýt i více odpovědí.

Výsledky on-line mapování prevence rizikového chování na školách ve Středočeském kraji 2020/2021

Funkce školního metodika prevence byla kumulovaná s dalšími funkcemi ve škole. Celkem 74,06 % školních metodiků prevence bylo současně třídními učiteli, 13,1 % školních metodiků zastávalo současně funkci výchovného poradce. Meziročně byly zaznamenány jen minimální rozdíly. Kumulace funkcí klade zvýšené nároky na čas, který těmto funkcím věnují.

Tabulka č. 8 Kumulované funkce školního metodika prevence

Zastáváte Vy osobně na vaší škole, mimo školního metodika prevence, také nějaké další funkce?

Odpověď	Počet	Procenta
Ne	30	7.56 %
Ano, třídní učitel/ka	294	74.06 %
Ano, výchovný poradce/kyně	52	13.1 %
Ano, zástupce/kyně ředitele/ky školy	44	11.08 %
Ano, ředitel/ka školy	31	7.81 %
Ano, jiné (prosím, vyplíšte)	48	12.09 %

* Tato otázka umožňuje vybrat více odpovědí.

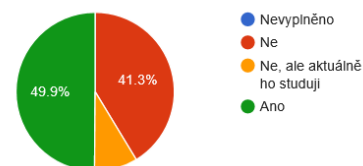
* Některé školy mohou mít více školních metodiků prevence a tedy pokrýt i více odpovědí.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že celkem 41,31 % (meziroční pokles o 8 %) školních metodiků prevence nemělo ukončené akreditované studium k výkonu specializačních činností pro školní metodiky prevence podle § 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, v platném znění (dále specializační studium). Celkem 49,87 % (meziroční nárůst o 7,49 %) školních metodiků prevence mělo ukončené specializační studium a 8,82 % (meziročně bez změny) respondentů aktuálně studovalo. Z výsledků se dá usuzovat, že téměř 9 % školních metodiků prevence ve školním roce 2020/2021 začalo/pokračuje ve studiu a zároveň počet metodiků prevence s ukončeným specializačním studiem meziročně vzrostl o 8 %. Tento trend pokračuje od roku 2018 a je jednoznačně pozitivní. Z grafického znázornění vyplývá, že podíl aktuálně studujících společně s plně kvalifikovanými školními metodiky prevence ve školním roce 2020/2021 činil 58,69 % (meziroční nárůst o 7,5 %).

Tabulka č. 9 Počet školních metodiků prevence s ukončeným specializačním studiem

Máte ukončené akreditované studium k výkonu specializovaných činností pro školní metodiky prevence podle § 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb.?

Odpověď	Počet	Procenta
Nevyplněno	0	0 %
Ne	164	41.31 %
Ne, ale aktuálně ho studuji	35	8.82 %
Ano	198	49.87 %

Celkem 76,07 % (nárůst o 5,11 %) respondentů dostávalo za výkon funkce školního metodika prevence finanční ohodnocení, z toho 50,88 % (nárůst o 6,6 %) formou příplatku podle

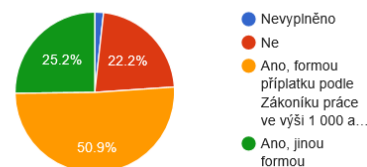
Výsledky on-line mapování prevence rizikového chování na školách ve Středočeském kraji 2020/2021

Zákoníku práce ve výši 1000 – 2000 Kč měsíčně a 25,19 % (meziročně bez změny) dostávalo finanční odměnu jinou formou. Celkem 22,17 % (meziroční pokles 6,16 %) respondentů žádnou odměnu za vykonávanou funkci školního metodika prevence nedostalo. V meziročním srovnání se projevil nárůst finančního ohodnocení formou příplatku podle Zákoníku práce, který koreluje s nárůstem školních metodiků prevence s ukončeným specializačním studiem. Jinými slovy kvalifikovaný školní metodik prevence má nárok na odměnu za tuto funkci ze zákona (Zákoník práce).

Tabulka č. 10 Finanční ohodnocení školních metodiků prevence

Poskytuje Vám škola za výkon funkce školního metodika prevence nějaké finanční ohodnocení?

Odpověď	Počet	Procenta
Nevyplněno	7	1.76 %
Ne	88	22.17 %
Ano, formou příplatku podle Zákoníku práce ve výši 1 000 až 2 000 Kč měsíčně	202	50.88 %
Ano, jinou formou	100	25.19 %

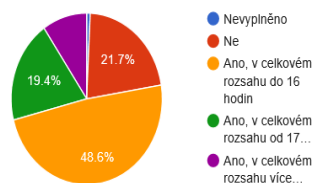

Celkem 77,58 % školních metodiků prevence se průběžně vzdělávalo, tj. absolvovalo v posledních třech letech nějaké akreditované vzdělávací kurzy, semináře, konference či výcviky k tématu primární prevence rizikového chování (kromě specializačního studia). Meziročně se tato hodnota nezměnila.

Tabulka č. 11 Průběžné vzdělávání školních metodiků prevence

Absolvoval/a jste v posledních třech letech nějaké akreditované vzdělávací kurzy, semináře, konference či výcviky k tématu primární prevence rizikového chování (kromě specializačního studia)?

Odpověď	Počet	Procenta
Nevyplněno	3	0.76 %
Ne	86	21.66 %
Ano, v celkovém rozsahu do 16 hodin	193	48.61 %
Ano, v celkovém rozsahu od 17 do 40 hodin	77	19.4 %
Ano, v celkovém rozsahu více než 41 hodin	38	9.57 %

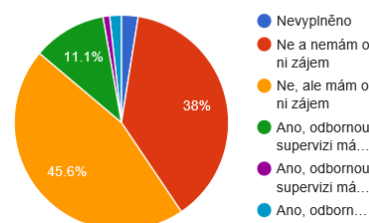
* Některé školy mohou mít více školních metodiků prevence a tedy pokrýt i více odpovědi.

Celkem 83,63 % školních metodiků prevence nemělo externí odbornou supervizi, z toho 45,59 % by o ni mělo zájem. Zájem škol o odbornou supervizi přetrvává z minulého sledovaného období a bude to oblast podpory hrazené z rozpočtu kraje.

Tabulka č. 12 Odborná supervize

Máte jako školní metodik prevence externí odbornou supervizi?

Odpověď	Počet	Procenta
Nevyplněno	10	2.52 %
Ne a nemám o ni zájem	151	38.04 %
Ne, ale mám o ni zájem	181	45.59 %
Ano, odbornou supervizi mám 1-2x ročně	44	11.08 %
Ano, odbornou supervizi mám 3-4x ročně	4	1.01 %
Ano, odbornou supervizi mám více než 4x ročně	7	1.76 %

Vzdělávání pedagogů bylo ve školním roce 2020/2021 ovlivněno pandemií onemocnění Covid 19, a proto se semináře uskutečnily převážně v online prostředí formou webinářů. Část metodiků prevence začala studovat akreditované studium k výkonu specializovaných činností k výkonu funkce školního metodika prevence (tzv. specializační studium), část metodiků specializační studium úspěšně ukončila, viz tabulka č. 9. Dále respondenti uváděli účast na odborné konferenci zaměřené na problematiku rizikového chování. Konferenci primární prevence na téma „Zažít prevenci“ každoročně organizuje Odbor školství Krajského úřadu Středočeského kraje a ve školním roce 2020/2021 se konala online. Konference měla formu interaktivních workshopů, náklady byly hrazeny z rozpočtu kraje, a tedy pro účastníky ze Středočeského kraje bez účastnického poplatku.

Ukončené specializační studium školních metodiků prevence je povinným předpokladem k výkonu této funkce, a proto jsou žádosti o příspěvek na specializační studium prioritně podporovány v rámci Výzvy k podání žádosti o příspěvek na realizaci preventivního programu školy/školského zařízení. Výzvu k podání žádosti o příspěvek na realizaci preventivního programu školy/školského vyhláší Středočeský kraj každoročně od roku 2018 a školy a školská zařízení zřizovaná Středočeským krajem mohou aktivity z oblasti primární prevence hradit z příspěvku, který jim Středočeský kraj poskytuje na základě písemné žádosti za předem definovaných podmínek.

Vzdělávání pedagogů a programy primární prevence pro žáky škol, které nezřizuje Středočeský kraj, bylo možné od roku 2020 hradit z Programu pro poskytování dotací z rozpočtu Středočeského kraje ze Středočeského Fondu Prevence, který se vyhláší každoročně.²

V oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pořádal Středočeský kraj ve spolupráci s Vzdělávacím institutem Středočeského kraje - Zařízením pro další vzdělávání pedagogických

² Od 1.1.2020 jsou aktivity z oblasti primární prevence hrazeny z nového dotačního titulu s názvem Středočeský Fond prevence, který je v gesci Odboru bezpečnosti a krizového řízení. Bližší informace k novému dotačnímu fondu jsou zveřejněny na webových stránkách Středočeského kraje <https://www.kr-stredocesky.cz/web/odbor-bezpecnostni-reditel/dotace-fondu-prevence>.

pracovníků (VISK) ve školním roce 2020/2021 odborné semináře zaměřené na prevenci rizikového chování, které byly pro pedagogy ze středočeských škol bezplatné. Náklady na školení hradil Středočeský kraj ze svého rozpočtu z kapitoly školství. Nabídka vzdělávacích seminářů na aktuální školní rok se zveřejňuje na webových stránkách Středočeského kraje <https://www.kr-stredocesky.cz/web/skolstvi/prevence1>. Videozáznamy webinářů jsou ke zhlédnutí na webových stránkách Vzdělávacího institutu Středočeského kraje - Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků kraje na adrese <https://visk.cz/35-webinare>.

2.3 Specifická prevence obsažená ve školním vzdělávacím programu

Úkolem třetí části výkazu preventivních aktivit bylo odhadnout, jaký rozsah specifické prevence byl podle plánu obsažen ve školních vzdělávacích programech pro jednotlivé ročníky.

V obecné rovině lze konstatovat, že ve vzdělávacích programech škol byla zastoupena specifická prevence všech typů rizikového chování, přičemž v rámci výuky se nejvíc času věnovalo prevenci šikany a projevům agrese, kyberšikany, a to napříč všemi ročníky základních i středních škol.

Na prvním stupni základních škol převažovaly kromě výše jmenovaných programy zaměřené na prevenci rizikového chování v dopravě. Na druhém stupni základních škol a na středních školách to byly zejména programy prevence, rasismu a xenofobie, záškoláctví, užívání tabáku, alkoholu a dalších návykových látek, nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry) a prevence kriminálního chování. Celkový přehled je zpracován v tabulce č. 13.

Tabulka č. 13 Specifická primární prevence ve školním vzdělávacím programu

Část 3: Specifická prevence obsažená ve školním vzdělávacím programu

Celkový počet tříd

	MŠ – děti...	1. ročník ZŠ	2. ročník ZŠ	3. ročník ZŠ	4. ročník ZŠ	5. ročník ZŠ	6. r. ZŠ / prima	7. r. ZŠ / sekunda	8. r. ZŠ / tercie	9. r. ZŠ / kvarta	10. ročník ZŠ...	1. r. SŠ / kvinta	2. r. SŠ / sexta	3. r. SŠ / septima	4. r. SŠ / oktáva	další...
Počet tříd ve školách *	80	256	262	264	268	266	230	228	227	217	17	101	97	90	74	13

Pokuste se realisticky odhadnout, jaký rozsah specifické prevence je podle plánu obsažen ve školním vzdělávacím programu pro jednotlivé ročníky. Cílem je zmapovat reálný stav na škole, tj. kolik času učitelé věnují specifické prevenci v rámci výuky. Při stanovování rozsahu je vhodná spolupráce s jednotlivými vyučujícími.

Příklad: Velmi často se může aktivita týkat více typů rizikového chování zároveň, v takovém případě čas započítejte jen jednou, a to do toho typu rizikového chování, který danou aktivitu co nejvíce vystihuje. Vyplňte pouze ve ročnících, které jsou pro vaši školu relevantní. Zaokrouhlete údaj na celé číslo.

	MŠ – děti...	1. ročník ZŠ	2. ročník ZŠ	3. ročník ZŠ	4. ročník ZŠ	5. ročník ZŠ	6. r. ZŠ / prima	7. r. ZŠ / sekunda	8. r. ZŠ / tercie	9. r. ZŠ / kvarta	10. ročník ZŠ...	1. r. SŠ / kvinta	2. r. SŠ / sexta	3. r. SŠ / septima	4. r. SŠ / oktáva	další...	Suma sloupců
Prevence šikany a projevů agrese	3.84	3.12	3.22	3.61	3.89	4.3	4.57	4.15	3.89	3.67	3.71	4.13	3.19	2.64	2.26	1.38	55.57
Prevence kyberšikany	0.49	0.92	1.06	1.72	2.37	2.97	2.99	3.11	2.95	2.76	3.06	2.65	2.22	1.88	1.76	1.08	33.99
Prevence záškoláctví	0.39	0.9	0.96	1.05	1.21	1.37	1.68	1.69	1.67	1.63	2.06	2.39	2.13	1.93	2.01	0.85	23.92
Prevence rizikových sportů	0.71	0.8	0.86	0.98	1.18	1.33	1.42	1.5	1.57	1.38	2.24	1.15	0.92	0.92	0.97	0.38	18.31
Prevence rizikového chování v dopravě	2.64	2.43	2.52	2.78	3.1	2.77	2.18	2.15	2.12	2.02	3.88	1.64	1.35	1.69	1.46	0.46	35.19
Prevence rasismu a xenofobie	0.8	0.78	0.91	1.12	1.26	1.48	1.91	2.11	2.22	2.25	2	1.92	1.76	1.87	1.86	0.92	25.17
Prevence působení sekt a extrémistických náboženských směrů	0.06	0.12	0.21	0.28	0.37	0.48	0.76	1.06	1.17	1.46	0.82	0.92	1.11	1.02	1.05	0.62	11.51
Prevence rizikového sexuálního chování	0.24	0.27	0.33	0.45	0.66	0.99	1.31	1.69	2.43	2.41	1.29	1.64	1.3	1.63	1.18	0.69	18.51
Prevence užívání tabáku	0.51	0.63	0.76	1.03	1.37	1.62	2.05	2.14	2.21	2.1	1.94	2.15	1.88	1.79	1.61	1.15	24.94
Prevence užívání alkoholu	0.53	0.6	0.73	0.91	1.26	1.5	1.84	2.07	2.22	2.18	1.59	1.95	1.81	1.76	1.57	1	23.52
Prevence užívání dalších návykových látek	0.3	0.43	0.56	0.75	0.98	1.23	1.78	2.06	2.3	2.29	1.47	2.11	1.88	1.76	1.82	0.69	22.41
Prevence závislostního chování pro nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry apod.)	0.56	0.68	0.81	1.08	1.36	1.62	1.8	1.99	2.02	1.9	1.53	1.55	1.58	1.46	1.25	0.85	22.04
Prevence poruch příjmu potravy	0.6	0.55	0.55	0.79	0.94	1.3	1.55	1.84	2.11	1.97	2.18	1.44	1.17	1.29	1.16	1	20.44
Prevence kriminálního chování	1.08	0.75	0.84	0.98	1.17	1.42	1.66	1.9	2.09	2.26	1.71	1.65	1.76	1.66	1.65	1	23.58

2.4 Specifická prevence realizovaná v samostatných preventivních aktivitách a programech

Ze čtvrté části výkazu vyplynulo, že v rámci specifické prevence realizované v samostatných preventivních aktivitách a programech převažovaly ve školách programy zaměřené na všeobecnou primární prevenci 85,66 % (meziročně bez změny). Selektivní prevence byla zastoupena v 5,64 % (meziročně pokles o 1,1 %) a indikovaná 0,93 % (meziroční pokles o 0,58 %). Poskytovatelem programů byla škola sama 38,11 % (nárůst o 8,24 % %) nebo nestátní organizace 27,84 % (meziročně bez změny). Zastoupení měly preventivní programy komerčních subjektů (7,77 %), městské policie (1,3 %), Policie ČR (2,59 %) i Státního zdravotního ústavu (0,28 %). V 60,41 % (pokles o 7,39 %) případů nebyl program certifikovaný. Naopak podíl

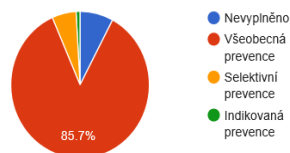
certifikovaných programů meziročně vzrost o 3 % na hodnotu 24,33 %. Formou programu byly nejčastěji interaktivní skupinové diskuse, přednášky, zážitkové programy, nácviky dovedností. Převažovala spokojenost školy s realizovaným programem (75,67 %). Programy byly hrazeny z rozpočtu školy (28,12 %), cílovou skupinou (10,82 %), dotacemi z obcí (4,81 %), krajů 10,64 (nárůst o 5,04 %), z národních zdrojů (3,33 %) nebo jinak. V realizovaných preventivních programech byly zastoupeny všechny typy rizikového chování, nejčastěji prevence šikany a projevů agrese, kyberšikany a prevence závislostního chování pro nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry apod.).

Tabulka č. 14 Úroveň a typy poskytovatelů preventivních programů

Část 4: Specifická prevence realizovaná v samostatných preventivních aktivitách a programech

Úroveň programu:

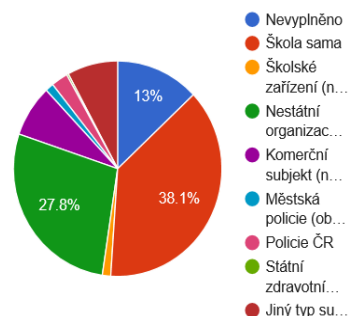
Odpověď	Počet	Procenta
Nevyplněno	84	7.77 %
Všeobecná prevence	926	85.66 %
Selektivní prevence	61	5.64 %
Indikovaná prevence	10	0.93 %

* Každá škola může vyplnit více programů a tedy pokrýt i více odpovědí.

Typ poskytovatele programu:

Odpověď	Počet	Procenta
Nevyplněno	140	12.95 %
Škola sama	412	38.11 %
Školské zařízení (např. PPP, SPC, SVP)	14	1.3 %
Nestátní organizace (např. nezisková organizace, zapsaný spolek, občanské sdružení, nadace)	301	27.84 %
Komerční subjekt (např. společnost s ručením omezením)	84	7.77 %
Městská policie (obecní policie)	14	1.3 %
Policie ČR	28	2.59 %
Státní zdravotní ústav	3	0.28 %
Jiný typ subjektu	85	7.86 %

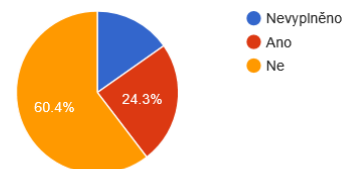
* Každá škola může vyplnit více programů a tedy pokrýt i více odpovědí.

Výsledky on-line mapování prevence rizikového chování na školách ve Středočeském kraji 2020/2021

Tabulka č. 15 Podíl certifikovaných preventivních programů

Je tento preventivní program certifikovaný?

Odpověď	Počet	Procenta
Nevyplněno	165	15.26 %
Ano	263	24.33 %
Ne	653	60.41 %

* Každá škola může vyplnit více programů a tedy pokrýt i více odpovědí.

Tabulka č. 16 Formy realizovaného preventivního programu

Jaké jsou v tomto programu hlavní formy práce:

Odpověď	Počet	Procenta
Přednáška, prezentace informací	526	19.93 %
Návštěva výstavy či představení, exkurze	78	2.96 %
Interaktivní skupinová diskuse	639	24.21 %
Zážitkový program	501	18.98 %
Nácvik a trénink dovedností	519	19.67 %
Zapojení vrstevníků podobného věku (tzv. peer prvek)	162	6.14 %
Individuální práce s dítětem, rozhovor či edukace	175	6.63 %
Jiné (prosím, doplňte)	39	1.48 %

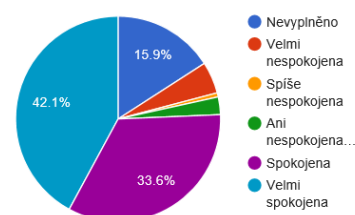
* Tato otázka umožňuje vybrat více odpovědí.

* Každá škola může vyplnit více programů a tedy pokrýt i více odpovědí.

Tabulka č. 17 Spokojenost školy s úrovní realizovaného programu

Jak byla vaše škola celkově s programem spokojena?

Odpověď	Počet	Procenta
Nevyplněno	172	15.91 %
Velmi nespokojena	54	5 %
Spiše nespokojena	7	0.65 %
Ani nespokojena ani spokojena	30	2.78 %
Spokojena	363	33.58 %
Velmi spokojena	455	42.09 %

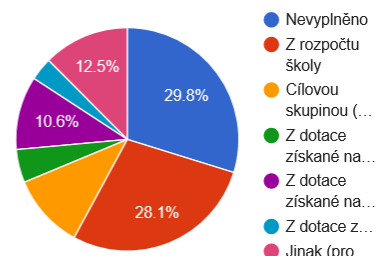

Výsledky on-line mapování prevence rizikového chování na školách ve Středočeském kraji 2020/2021

Tabulka č. 18 Způsoby financování preventivních programů

Program byl hrazen převážně

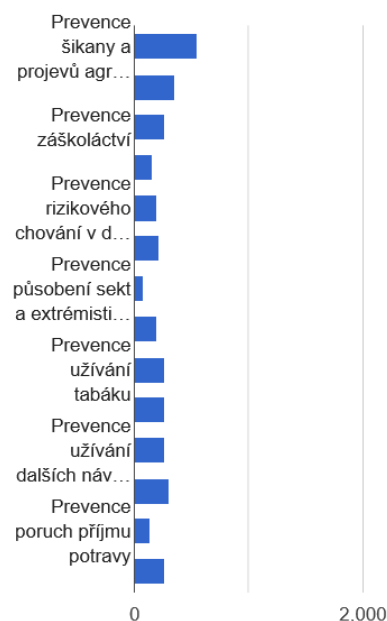
Odpověď	Počet	Procenta
Nevyplněno	322	29.79 %
Z rozpočtu školy	304	28.12 %
Cílovou skupinou (žáky)	117	10.82 %
Z dotace získané na obecní úrovni	52	4.81 %
Z dotace získané na krajské úrovni	115	10.64 %
Z dotace získané na národní úrovni	36	3.33 %
Jinak (prosím, stručně specifikujte)	135	12.49 %

Tabulka č. 19 Podíl jednotlivých typů rizikového chování v preventivních programech

Zaškrtněte typy rizikového chování, na které je tento program zaměřen.

Odpověď	Počet	Procenta
Prevence šikany a projevů agrese	545	15.41 %
Prevence kyberšikany	361	10.21 %
Prevence záškoláctví	270	7.64 %
Prevence rizikových sportů	155	4.38 %
Prevence rizikového chování v dopravě	190	5.37 %
Prevence rasismu a xenofobie	223	6.31 %
Prevence působení sekt a extrémistických náboženských směrů	71	2.01 %
Prevence rizikového sexuálního chování	192	5.43 %
Prevence užívání tabáku	267	7.55 %
Prevence užívání alkoholu	274	7.75 %
Prevence užívání dalších návykových látek	268	7.58 %
Prevence závislostního chování pro nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry apod.)	305	8.63 %
Prevence poruch příjmu potravy	144	4.07 %
Prevence kriminálního chování	271	7.66 %

* Tato otázka umožňuje vybrat více odpovědí.

* Každá škola může vyplnit více programů a tedy pokrýt i více odpovědí.

2.5 Práce s dalšími cílovými skupinami – pedagogičtí pracovníci školy

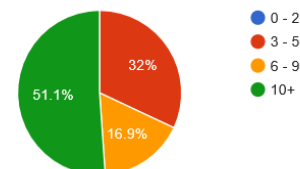
Pátá část výkazu měla za cíl zmapovat jednotlivé činnosti školních metodiků prevence včetně odhadu, kolik hodin práce průměrně za měsíc těmito činnostem věnovali. Respondenti měli slovně popsat aktivity z oblasti primární prevence, které ve škole proběhly ve školním roce 2020/2021. Jednalo se o otevřenou otázku, která měla zjistit, o jakou aktivitu šlo, pro koho byla určena, s jakým cílem a co bylo výsledkem.

V otevřených odpovědích respondenti nejčastěji uvedli metodické vedení a odborné konzultace. Jednalo se o řešení problémových situací ve třídách, práce s problematickými žáky, tvorba, koordinace realizace a vyhodnocení preventivního programu školy, shromažďování a předávání informací pedagogům, vedení školy, zákonným zástupcům a ostatním subjektům, odborné konzultace a metodické vedení (supervize pro pedagogy), organizace školení, příprava adaptačních kurzů, účast na výchovných a případových komisích, administrativní činnosti/vyplňování dokumentace, vlastní vzdělávání (jednorázové semináře nebo specializační studium), aktualizace databáze externích poskytovatelů preventivních služeb, tvorba krizových plánů, atd. Složitá situace spojená s epidemií onemocnění Covid -19 vedla k tomu, že se kontakt s žáky, rodiči a pedagogy přesunul do online prostředí, ve školách se častěji objevily případy nevhodného chování ke spolužákům na internetu. Po znovuotevření škol se ŠMP v třídnických hodinách soustředili na aktivity zaměřené na zlepšení mezilidských vztahů v třídních kolektivech a obnovení pravidel. Školy řešily organizační záležitosti spojené s distanční výukou, např. zapůjčení školních notebooků žákům ze sociálně znevýhodněných rodin. Také zaznamenali psychickou nepohodu žáků – úzkosti, problémy se sociálním odloučením atd. Z důvodů karantén tříd a velké nemocností žáků a pedagogů byly primárně-preventivní aktivity nezřídka odsunuty na dobu návratu žáků k prezenční výuce. Odhad časové náročnosti práce školního metodika prevence s pedagogickými pracovníky školy za kalendářní měsíc je uveden v tabulce č. 20.

Tabulka č. 20 Činnosti školního metodika prevence – práce s pedagogickými pracovníky školy

Odhadněte časovou dotaci věnovanou této aktivitě.

Odpověď	Počet	Procenta
0 - 2	0	0 %
3 - 5	132	33.25 %
6 - 9	70	17.63 %
10+	211	53.15 %

2.6 Práce s dalšími cílovými skupinami – rodiče a ostatní

Šestá část výkazu se zaměřila na spolupráci školy s rodiči a ostatními subjekty v oblasti prevence rizikového chování. Dle odpovědí ve výkazech byli rodiče nejčastěji informováni na třídních schůzkách nebo formou individuální konzultace vč. předávání kontaktů rodičům na odborná pracoviště. V konzultačních hodinách nebo po domluvě i v jiných termínech byli rodičům k dispozici školní psycholog a výchovný poradce, kteří řešili problémy individuálně s případnou pomocí externích odborných pracovišť. Dále byly pro rodiče zřízeny online informační nástěnky, kde škola sdílela užitečné odkazy. Nejčastějším problémem bylo záškoláctví, resp. neúčast žáků na online výuce a dále konzultace s rodiči žáků ohroženými školní neúspěšností. Ve výčtu aktivit školní metodici prevence uváděli přípravu a vedení výchovných komisí s účastí zákonných zástupců žáků.

Pokud realizovala škola besedu nebo seminář pro rodiče, tak distančně v on-line prostředí, často zaměřené na tematiku bezpečného chování na internetu. V odpovědích se objevily konkrétní programy pro rodiče, např. program pro rodiče od společnosti Zvol si info, webinář Kyber dítě a jeho sítě, video Radim – šikana očima agresora (zdroj YouTube) nebo film V síti zaměřený na sexuální zneužívání dětí na internetu. Díky projektu Eduzměna školy navázaly spolupráci s místními terénními službami (SAS/NZDM) ve prospěch sociálně znevýhodněných rodin. V řadě okresů pracují místní akční skupiny (MAS) a nabízí preventivně-vzdělávací aktivity pro rodiče i pedagogy.

Dále školy v oblasti primární prevence využívaly služeb místních občanských sdružení či obecně prospěšných společností. Zpravidla to byly organizace, se kterými měly navázanou dlouhodobou spolupráci. I tyto kontakty byly ve školním roce 2020/2021 z důvodu vládních opatření a uzavření škol omezeny. Preventivní programy pro žáky/pedagogy se konaly distančně v on-line prostředí. Pokud nebyla distanční forma možná, programy se odložily na dobu po návratu žáků do školy nebo se zrušily.

2.7 Výskyt rizikového chování

Sedmá část výkazů mapovala četnost výskytu jednotlivých typů rizikové chování dětí a žáků ve škole. Nenaplnilo se očekávání, že statistika bude ovlivněna uzavřením škol od května 2020 do října 2021. Četnost výskytu rizikového chování je přibližně stejná jako ve školním roce 2019/2020.

Ve školním roce 2020/2021 byly v četnosti výskytu na prvním místě špatné vztahy mezi žáky, které se projevily především u žáků základních škol, následovalo užívání tabáku, které dominuje u středoškolské mládeže. Na dalších místech bylo záškoláctví a závažné slovní či fyzické útoky na pracovníky školy. Dle dat v SEPA klesl meziročně počet případů užívání tabáku a alkoholu. Otázkou je, zda jde o skutečný pokles, nebo si toho vyučující nemohli všimnout, protože žáci nebyli přítomni ve škole. Dle SEPA se meziročně také nezvýšil počet případů závislostního chování pro nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry, sebepoškozování, apod.). Důvod je stejný. Z logiky věci je zřejmé, že děti neměly v koronavirové době přístup k mimoškolním zájmovým aktivitám a čas strávený hraním počítačových her prokazatelně rostl. Tabulka také nezobrazuje duševní rozpoložení žáků. Z kontaktů na Lince bezpečí je ale zřejmé, že kontinuálně přibývá dětí úzkostných a nejčastěji řešenými problémy jsou psychické potíže.

Strukturu výskytu jednotlivých typů rizikového chování v průběhu školního roku 2020/2021 zobrazuje tabulka č. 21. Čísla v tabulce uvádí počet žáků školy, u nichž se daný problém v průběhu jednoho školního roku objevil či objevuje, a to v jednotlivých ročnících základních a středních škol.

Výsledky on-line mapování prevence rizikového chování na školách ve Středočeském kraji 2020/2021

Tabulka č. 21 Výskyt jednotlivých typů rizikového chování

Část 7: Výskyt rizikového chování

Do následující tabulky uveďte ke každému jevu počet žáků/studentů vaší školy, u nichž se daný problém v průběhu jednoho školního roku objevil či objevuje.

	MS – děti...	1. ročník ZŠ	2. ročník ZŠ	3. ročník ZŠ	4. ročník ZŠ	5. ročník ZŠ	6. r. ZŠ / prima	7. r. ZŠ / sekunda	8. r. ZŠ / tercie	9. r. ZŠ / kvarta	10. ročník ZŠ...	1. r. SŠ / kvinta	2. r. SŠ / sexta	3. r. SŠ / septima	4. r. SŠ / oktáva	další...	Suma sloupců
Špatné vztahy mezi žáky (počet případů, nikoliv počet žáků)	37	169	218	209	255	260	259	235	196	117	0	101	82	43	24	4	2209
Vyloučení určitých jedinců z kolektivu, ostrakizace (počet případů, nikoliv počet žáků)	4	17	27	35	45	47	44	36	38	22	0	36	21	15	6	18	411
Případy opakovaného záměrného psychického i fyzického ubližování (počet případů, nikoliv počet žáků)	2	26	39	26	48	42	55	40	40	25	0	11	6	7	2	0	369
Případy využití elektronických prostředků (např. mobilní telefon, sociální sítě) k opakovanému záměrnému psychickému ubližování (počet případů, nikoliv počet žáků)	0	1	1	5	16	31	38	39	34	42	0	41	23	19	15	0	305
Projevy rasismu a xenofobie (počet případů, nikoliv počet žáků)	0	1	9	11	8	8	5	12	9	12	0	7	2	3	2	0	89
Slovní či fyzické útoky na pracovníky školy (výskyt u počtu žáků)	0	7	12	16	23	13	32	47	49	25	0	17	12	10	5	2	270
Záškoláctví (výskyt u počtu žáků)	5	17	8	15	22	34	74	112	103	53	5	160	184	147	70	27	1036
Podezření na skryté záškoláctví (záškoláctví s vědomím rodičů) (výskyt u počtu žáků)	5	27	48	39	31	42	52	80	95	67	6	103	90	77	32	5	799
Rizikové chování ve sportu, rizikové pohybové aktivity, extrémní sporty atd. (výskyt u počtu žáků)	0	2	6	4	10	9	6	7	6	6	0	2	1	0	0	0	59
Rizikové chování v dopravě (výskyt u počtu žáků)	0	13	11	9	21	23	7	15	10	6	0	4	8	17	7	3	154
Rizikové sexuální chování a nevhodné projevy sexuality (výskyt u počtu žáků)	1	1	4	2	9	4	6	7	13	5	1	3	3	3	0	1	63
Poruchy příjmu potravy (výskyt u počtu žáků)	0	0	0	1	5	6	12	12	23	26	2	24	14	12	6	1	144
Sebeпоškozování a autoagrese (výskyt u počtu žáků)	0	0	2	5	3	6	10	39	41	25	2	24	12	10	4	5	188
Kriminální chování - přestupky, provinění, trestné činy (výskyt u počtu žáků)	1	2	2	1	3	2	3	6	13	9	1	4	4	8	3	0	62
Zanedbávání, zneužívání či týrání dítěte (výskyt u počtu žáků)	3	12	4	9	8	7	9	2	9	2	0	3	0	1	0	0	69
Užívání* tabáku (výskyt u počtu žáků) <i>*Pod termín „užívání“ zahrnujeme užití opakované i jednorázové, experimentování s látkou atd.</i>	0	2	0	3	2	33	55	109	136	145	1	353	303	230	125	112	1609
Užívání* alkoholu (výskyt u počtu žáků)	0	0	0	0	0	2	8	28	33	26	0	16	27	27	18	4	189
Užívání* konopných látek (např. marihuana, hašiš) (výskyt u počtu žáků)	1	0	2	1	0	0	0	9	23	11	0	20	15	13	7	2	104
Užívání* dalších návykových látek (např. extáze, pervitin atd.) (výskyt u počtu žáků)	1	0	0	0	0	1	0	2	2	5	0	9	6	14	9	1	50
Závislostní chování pro nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry apod.) (výskyt u počtu žáků)	4	2	3	7	15	16	19	39	27	34	0	36	41	26	8	13	290
Suma řádků	64	299	396	398	524	586	694	876	900	663	18	974	854	682	343	198	8469

2.8 Vyhodnocení (evaluace) preventivních aktivit školy

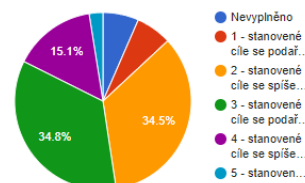
Osmá, závěrečná část výkazů se týkala vyhodnocení (evaluace) preventivních aktivit školy. Celkem 34,51 % (meziroční pokles o 14,0 %) škol uvedlo, že se stanovené cíle spíše podařilo naplnit, 15,11 % se stanovené cíle spíše nepodařilo naplnit. Také v tomto sledovaném parametru se projevilo uzavření škol. V otevřených odpovědích respondenti uvedli, že je zrušení plánovaných aktivit mrzí a že hned, jak to bude možné, se k jejich realizaci vrátí.

Tabulka č. 22 Splnění plánovaných cílů preventivního programu

Část 8: Vyhodnocení (evaluace) preventivních aktivit školy

Do jaké míry se Vám podařilo naplnit cíle stanovené v preventivním programu školy?

Odpověď	Počet	Procenta
Nevyplněno	26	6.55 %
1 - stanovené cíle se podařilo zcela naplnit	26	6.55 %
2 - stanovené cíle se spíše podařilo naplnit	137	34.51 %
3 - stanovené cíle se podařilo naplnit přibližně napůl	138	34.76 %
4 - stanovené cíle se spíše nepodařilo naplnit	60	15.11 %
5 - stanovené cíle se nepodařilo naplnit	10	2.52 %

Výstup z komentářů školních metodiků prevence

Výstup této části výkazů je velmi cenný, protože respondenti v ní předali své osobní zkušenosti a názory. Meziročně bylo komentářů více.

V otevřených otázkách měli pedagogové možnost vyjádřit svůj názor na následující otázky.

Co se vám během školního roku v souvislosti s prevencí rizikového chování obzvláště podařilo a díky čemu?

Vzhledem k velkému počtu odpovědí nebylo možné zaznamenat všechny. Níže jsou uvedeny nejčastější odpovědi respondentů. Zvládnutí online výuky, zlepšení klima ve škole a práce na dobrých vztazích mezi žáky byla vůbec nejčastější odpověď. Následovala realizace adaptačních kurzů pro nově vzniklé třídní kolektivy. Bohužel kvůli pandemii koronaviru se nepodařilo realizovat všechny plánované preventivní akce. Některé aktivity se zrušily nebo přesunuly na dobu, až se žáci vrátí k prezenční výuce do škol.

- Zvládnout distanční výuku a řešení problémů na dálku.
- Úspěšně dokončit specializační studium školního metodika prevence.
- Podařilo se nám udržet třídnické hodiny i v online prostředí, což byl důležitý nástroj pro upevnování vztahů ve třídách i v období distanční výuky.
- Realizovat adaptační kurzy pro žáky za účelem zlepšování klima tříd.
- Systematická práce se vztahy ve třídě. Většina žáků se těšila do školy a mezi spolužáky.

-
- Rodičovské kavárny - zavedení pravidelných setkávání s rodiči u kávy s odborníkem na dané téma.
 - Získat dotace na krajské úrovni na podporu preventivního programu a zajistit preventivní programy dle požadavků a zájmu žáků.
 - Získat peněžní příspěvek na zahájení kontinuální prevence ve škole.
 - Realizace dalšího vzdělávání pedagogů z oblasti primární prevence.
 - Zastavení rizikového chování v počátcích.
 - Získat důvěru většiny žáků.
 - Dovést k úspěšné maturitě žáka s psychickými problémy.
 - Podařilo se najít nové komunikační kanály pro realizaci primární prevence s žáky v době uzavření škol.
 - Díky webináři Sociálně-emocionální učení v každodenním životě se nám podařilo u rodičů vzbudit větší zájem o dění ve škole.
 - Zvýšit informovanost pedagogů v problematice rizikového chování.
 - Podařilo se zaktivizovat žáky ohrožené školním neúspěchem a ve spolupráci s rodiči dosáhnout nápravy problémového chování žáků.
 - Při preventivních aktivitách pracovali žáci se zájmem, a proto byly přínosné.
 - Výborná spolupráce osob v rámci školního poradenského pracoviště, většinu situací se daří hned vyřešit.
- atd.

Co byste rádi v souvislosti s prevencí rizikového chování na vaší škole v příštím školním roce zlepšili či změnili?

V odpovědích se nejčastěji objevila snaha posilovat dobré vztahy a komunikaci na úrovni pedagog - žák, pedagog - zákonný zástupce, pedagog - pedagog. Dále snaha snížit záškoláctví a nabídnout žákům a pedagogům dostatek kvalitních preventivních programů.

- Realizovat programy, které se z důvodu uzavření škol nemohly uskutečnit.
- Více se zaměřit na 1. stupeň.
- Více preventivních programů, nejlépe pořádaných pravidelně.
- Rádi bychom získali další finanční prostředky na realizaci preventivních programů.
- Snížení úvazku pro metodiky prevence.
- Udržet kvalitu preventivních aktivit.
- Zapojit více lidí do preventivních aktivit, více informovat rodiče a veřejnost o preventivních aktivitách.
- Věnovat se ještě více prevenci šikany, kyberšikany a netolismu.
- Snížit počet záškoláků (i skryté záškoláctví).
- Je nutné rozšířit školní poradenské pracoviště o psychologa.
- I nadále vylepšovat klima školy, prohlubovat vzájemné dobré vztahy a komunikaci mezi všemi aktéry.

- Více zapojit rodiče do aktivit školy, zlepšení atmosféry školy a vzájemného chování dětí.
 - Větší provázanost preventivních aktivit napříč ročníky.
 - Po distanční výuce plánujeme pokračovat v třídnických hodinách a jejich pevném ukotvení v rozvrhu hodin.
 - Zaměříme se na širší záběr v tématech prevence. Zatím se nám jeví jako nejdůležitější téma duševní zdraví a sebedůvěry.
- atd.

V řadě škol vyjádřili respondenti spokojenost se svou prací, se spoluprací s vedením školy i kolegy pedagogy. Daří se jim získat důvěru svých žáků, řešit společně problémy a vytvářet dobré klima v třídních kolektivech. Projevy rizikového chování v jejich školách, zejména těch s menším počtem žáků, jsou minimální nebo vůbec žádné.

Jako velmi dobrý a funkční způsob prevence respondenti uvedli prožitkové kurzy a třídnické hodiny, ve kterých se pracuje s třídním kolektivem na utváření dobrých vzájemných vztahů.

3. ZÁVĚR

Hodnocení primární prevence rizikového chování na školách za školní rok 2020/2021 bylo v pořadí pátým ročníkem sběru dat, které proběhlo prostřednictvím on-line Systému evidence preventivních aktivit škol.

Středočeský kraj si plně uvědomuje svoji nezastupitelnou, důležitou roli v oblasti primární prevence rizikového chování, a to jak metodickou, tak i koordinační a finanční. Cílem Středočeského kraje je získané informace z terénu zohlednit při plánování aktivit z oblasti primární prevence hrazených z rozpočtu Středočeského kraje a zaměřit se na aktuální potřeby škol v této problematice včetně stabilizace finančních zdrojů na jejich pokrytí.

V dlouhodobém horizontu je jedním z hlavních cílů **postupné zvyšování počtu školních metodiků prevence s ukončeným specializačním studiem**. Kvalifikovaný školní metodik prevence ve škole nastaví správně funkci školního poradenského pracoviště a garantuje realizaci efektivních programů primární prevence ve škole. Cestou splnění tohoto cíle je prioritně finančně podpořit úhradu specializačního studia školních metodiků prevence formou dotací a příspěvků. Ve výkazech za školní rok 2020/2021 byl zaznamenán meziroční nárůst počtu školních metodiků prevence, kteří začali studovat. Lze předpokládat, že nárůst byl ovlivněn poskytnutou finanční podporou Středočeského kraje na toto studium.

Jednoznačně pozitivní je meziroční **nárůst počtu aktivit a programů specifické primární prevence v třídnických hodinách**. Je pravděpodobné, že se tak projevilo vzdělávání pedagogů na téma „Podpora třídnických hodin“, které realizoval Středočeský kraj z projektu podpořeného v dotačním řízení MŠMT v roce 2019 a 2020. Celkem kurz během dvou let absolvovalo 70 učitelů.

Středočeský kraj bude nadále usilovat o postupné zapojení všech středočeských škol do Systému evidence preventivních aktivit (SEPA). Průběžně se aplikace aktualizuje na základě požadavků

jeho uživatelů. Nově bude do výkazů pro školní rok 2021/2022 zařazeno téma duševního zdraví a také otázka v jaké oblasti školské prevence rizikového chování se chtějí respondenti vzdělávat. Výstupy SEPA jsou využitelné k tvorbě povinné dokumentace školního poradenského pracoviště.

Dalším cílem je **udržet kvalitu realizovaných preventivních programů** pro žáky i pedagogy podporou kvalitních externích poskytovatelů (proces certifikace) a kvalitních preventivních programů (proces akreditace), případně zásada minimálních kvalifikačních předpokladů realizátora programu.

Středočeský kraj bude **pokračovat v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků**, a to realizací série seminářů/webinářů individuálních i pro celé pedagogické sbory ve spolupráci se Vzdělávacím institutem Středočeského kraje (VISK) a realizací konference primární prevence na krajském úřadě.

Středočeský kraj se bude dále aktivně zapojovat do dotačního řízení MŠMT a bude **realizovat vlastní projekty školské primární prevence**.

Středočeský kraj bude **kontinuálně poskytovat příspěvky krajským školám a školským zařízením** na realizaci jejich minimálních preventivních programů.

Středočeský kraj bude **poskytovat dotace z Fondu Prevence** školám, školským zařízením, neziskovým organizacím a obcím s rozšířenou působností na podporu aktivit z oblasti školské primární prevence.

V neposlední řadě Středočeský kraj bude pokračovat v **monitorování potřeb terénu**. K tomu slouží informace získané ze SEPA (Systém evidence preventivních aktivit), výměna informací na pravidelných pracovních setkáních s metodiky prevence z pracovišť Pedagogicko-psychologické poradny Středočeského kraje, Kolín, výměna informací na pravidelných pracovních setkáních krajských koordinátorů školské prevence se zástupci MŠMT, závěry z Krajské protidrogové komise a pracovních skupin, které jsou jejími poradními orgány (Pracovní skupina prevence, koordinace a vzdělávání, Pracovní skupina prevence kriminality) a v neposlední řadě vyhodnocení evaluačních dotazníků ze vzdělávacích akcí.

Efektivní, dlouhodobá a cílená primární prevence má potenciál předcházet nebo alespoň snižovat projevy rizikového chování dětí a mládeže a je v konečném důsledku levnější než následné řešení problémů.